

# О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 17648

гр. София, 23.05.2025 г.

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 74 състав, в**  
закрито заседание на 23.05.2025 г. в следния състав:

**СЪДИЯ: Младен Семов**

като разглежда дело номер **2227** по описа за **2024** година докладвано от съдията,  
и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.248 от Гражданския процесуален кодекс.

Образувано е по искане на Е. К. чрез адв. Д. за изменение на  
Решение № 14051 от 24.04.2025г. по адм. д. № 2227 по описа на АССГ за 2024г. в частта за  
разноските.

Твърди се,че присъденото възнаграждение не съответства на фактическата и правна  
сложност на делото,продължителността на производството и обема положен труд.

Успоредно с това се позовава на решение по съединени дела С-427/16 и С-428/16 на СЕС  
за да подчертае,че намаляването от съда на договореното и заплатено адвокатско възнаграждение  
следствие от уредбата на чл.36 ал.2 ЗА и чл.78 ал.5 ГПК следва да се прилага в изключителни  
случаи тъй като може да доведе до ограничаване конкуренцията в рамките на вътрешния пазар.

Излага кратък опис на отделните действия – обем сна положеният труд.

Ответната страна,с нарочно становище от 22.05.2025г. възразява срещу основателността на  
искането.

Процесното искане е редовно и допустимо.

С посоченото Решение № 14051 от 24.04.2025г. по адм. д. № 2227 по описа на АССГ за  
2024г., съдът е посочил изрично,че:

„При този изход от спора и двете страни имат право на съдебно-деловодни разноски  
съобразно уважената,респ. отхвърлената част на жалбата. Съотношението между уважената и  
отхвърлена част от жалбата с оглед материалният интерес в т.ч. и лихви се равнява на 77%.

Жалбоподателят е предявил претенция по чл.38 ал.1 т.2 от ЗАДв.към която следва да се  
добавят и заплатените от него държавна такса и депозити за вещи лизца по допуснатите и приети  
съдебни експертизи.

В посочената нормативна конструкция по ЗАДв. е регламентирана възможността адвокат  
да оказва безплатно съдействие на материално затруднени лица за което му се дължи адвокатско  
възнаграждение в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл. 36, ал. 2.  
Възнаграждението се дължи на самият адвокат, а не на представляваното лице.

Прилагането на Наредба № 1/2004 с автоматизъм е постановка трайно противоречаща на правото на ЕС.

В едно от своите най-актуални актове в материята, а именно – определение № 50015 от 16.02.2024г. по т.д. № 1908 по описа за 2022, ВКС е постановил ясно, че:

„...представителството по чл.38, ал.1, т.2 ЗА се осъществява само по силата на изявление, че лицата са материално затруднени. Заплащането на възнаграждение по ЗПП е предпоставено от отчет на адвоката, като конкретният му размер се предлага от адвокатския съвет с оглед вида и количеството на извършваната дейност и се определя от НЗПП (чл.38 ЗПП) в границите на посочени минимален и максимален размери, докато с нормата на чл.38, ал.2 ЗА е вменено задължение на съда да присъди минималното възнаграждение по наредбата на съсловната организация, без възможност да го намалява под определения размер.

Възнагражденията, предвидени в наредбата по ЗПП, са значително в по-нисък размер от тези в наредбата по ЗА за един и същи вид работа. Конкретно: по НЗПП за защита по дела с определен материален интерес възнаграждението е от 100 лв. до 360 лв. и може да бъде увеличено с 50% при интерес над 10000 лв., а за приподписване на касационна жалба – от 50 лв. до 120 лв., съответно по Наредба № 1/2004 г. – минималното възнаграждение при интерес до 10000 лв. е 1300 лв., а за изготвяне на касационна жалба или отговор - в размер не по-малко от 1200 лв.

При така посочените особености в правната уредба на адвокатските услуги се установява, че е налице непропорционалност при заплащане на оказвана адвокатска помощ на материално затруднени лица, като са създадени два режима, преследващи идентични цели, но постигащи различни крайни резултати в разрез с принципите на конкурентност.

Несъответствието се изразява в това, че са създадени облекчени условия за осъществяване на безплатно процесуално представителство за материално затруднени лица по ЗА (без преценка от съда на икономическото им състояние), като въпреки това насрещната страна е задължена да възмезди правната защита в по-висок размер от този по НЗПП и то такъв, който е приет от съсловната организация на адвокатите и е обвързващ за съда. В този смисъл социалната помощ се прехвърля изцяло в тежест на насрещната страна, а адвокатска услуга, независимо че е била поета за изпълнение с тази цел, престава да се счита за предоставена в обществен интерес, след като възнаграждението на адвоката се определя в размер, под който той не би могъл да договаря дори и в общия случай.

Несъразмерност има и при възмездяване на процесуалното представителство, осъществявано от юрисконсулт по чл.78, ал.8 ГПК и това на адвокат по чл.38, ал.2 ЗА, като и в двете хипотези възнаграждението не е уговорено в договор за правна защита по конкретно дело, а се определя от съда, който е обвързан от размерите по две различни наредби, независимо че услугата се осъществява винаги от правоспособни юристи. Действително при определяне на възнаграждение от съда по НЗПП съществува възможност за преценка на фактическата и правна сложност на делото предвид посочените минимални и максимални размери, а ограничението до максималния размер по чл.78, ал.8 ГПК отразява обстоятелство, че юрисконсултът работи по договор с представлявания. Независимо от това насрещната страна понася в различен размер отговорността за разносните в зависимост от избора на доверителя – дали да се представлява от юрисконсулт или от адвокат.

Решението на Висшия адвокатски съвет за приемане на наредба за определяне на минимални размери на адвокатските възнаграждения представлява съгласуване на цените от всички участници на пазара на адвокатски услуги и преследваните цели, дори и същите да са легитимни за този сектор, не могат да се постигат чрез възлагане на задължение на съда при

безплатно процесуално представителство възнаграждението да бъде в посочения в наредбата минимален размер.

Въведеното с чл.38, ал.2 ЗА правило, че съдът присъжда възнаграждение в определения от Висшия адвокатски съвет размер, който е значително по-висок от приложимите размери в аналогични случаи, без възможност на съда да прецени вида, количеството и сложността на извършената работа, създава изкуствени икономически бариери при защитата на правата и интересите на участниците в гражданския процес и представлява нарушение на конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1 ДФЕС, в какъвто смисъл е даденото тълкуване в решението по дело C-438/22 на СЕС.

По изложените съображения нормата на чл. 38, ал. 2 ЗА, препращаща към Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатски възнаграждения не съответства на правото на ЕС, поради което не следва да се прилага. Посочените в наредбата размери на адвокатските възнаграждения могат да служат единствено като ориентир при определяне служебно на възнаграждения, но без да са обвързващи за съда. Тези размери, както и приетите за подобни случаи възнаграждения в НЗПП, подлежат на преценка от съда с оглед цената на предоставените услуги, като от значение следва да са: видът на спора, интересът, видът и количеството на извършената работа и преди всичко фактическата и правна сложност на делото“.

Посочените съображения настоящият състав възприема изцяло, като счита за напълно недопустима една нормативна постановка като процесната,изразяваща се в създаване на двоен и коренно различен стандарт на възнагражденията при заплащане на правна помощ/приложима в случаите на материална затрудненост/ и заплащане на правна помощ на материално затруднени лица но по закона за адвокатурата. Извън това нормативното определяне на размера на едно възнаграждение, чиято същност следва да бъде подчинена на правилата на свободно договаряне при това с автоматизъм,СЕС е квалифицирал ясно като антиконкурентна постановка и е задължил националният съдия да отказва присъждането на обезщетения в такъв размер под риск от нарушение на правото на ЕС/виж решение от 25 януари,2024г. по дело C-438/22, „Ем акаунт БГ“ ЕООД, ECLI:EU:C:2024:71/.

С оглед изложеното и като съобрази,че делото е с материален интерес,респ. спада в приложното поле на. чл.25 ал.2 от Наредбата за заплащането на правната помощ, както и,че делото разкрива фактическа и правна сложност,съдът счита,че в полза на процесуалния представител на жалбоподателя следва да се присъди сумата от 540лв. адвокатско възнграждение,т.е. в максимален размер.

В полза на самия жалбоподател следва да се присъди сума пропорционална на уважената част от жалбата - 77 % от направените разходи за вещи лица, което съотношение се равнява на 2002лв. и в същата пропорция - 38лв. от заплатената държавна такса. Или общо разноки в размер на 2040лв. в полза на жалбоподателя“.

На тази база следва да се посочи:

Изменението на съдебният акт в частта за разноските е способ приложим при погрешно изчислен размер на разноските или несъобразено обстоятелство във връзка с претенцията на страната.При непроизнасяне изобщо по такава претенция приложим е института на допълване на съдебният акт.

В настоящият казус съдът се е произнесъл и изложил ясни мотиви защо и на какво основание присъжда разноски,каква е приложимата,респ. неприложимата нормативна база и от какви ориентир се е водил при преценка обосноваността на искането – по основание и размер. Посоченото позволява да се приеме,че не са налице основание за ревизия на изрично изразената и

мотивирана воля по изхода на частно-правният облигационен спор, свързан с присъждане на разноски.

Правилно жалбоподателят твърди, че при определяне размерът на възнаграждението следва да се отчете фактичката му и правна сложност, както и обема осъществени действия. Другият критерий обаче, който следва да бъде отчетен е изхода от спора. И съдът е отчетел посоченото обстоятелство изрично излагайки съображения в тази връзка. Впрочем този подход на съда вече е бил предмет на касационен контрол като са налице три решение на ВАС потвърждаващи линията на разсъждение.

В допълнение, следва да се посочи, че изведената от СЕС конструкция по посоченото от страна преюдициално дело е коренно противоположна на твърденията и.

С т.51 и т.52 от решението си от 23 ноември 2017г. по съединени дела С-427/16 и С-428/16, „ЧЕЗ Електро България“ АД, ECLI:EU:C:2017:890 /възприети и в диспозитива на решението/, Съдът в Л. постановява, че:

„...определянето на минимални размери за адвокатските възнаграждения и установяването им като задължителни с национална правна уредба като разглежданата в главните производства, възпрепятствайки другите доставчици на правни услуги да определят възнаграждения под тези минимални размери, е равнозначно на хоризонтално определяне на задължителни минимални тарифи (вж. в този смисъл решение от 4 септември 2014 г., API и др., С-184/13—С-187/13, С-194/13, С-195/13 и С-208/13, EU:C:2014:2147, т. 43).

С оглед на изложените съображения следва да се констатира, че национална правна уредба като разглежданата в главните производства, съгласно която, от една страна, адвокатът и неговият клиент не могат — под страх от дисциплинарно производство срещу адвоката — да договорят възнаграждение в по-нисък от минималния размер, определен с наредба, приета от професионална организация на адвокатите като Висшия адвокатски съвет, и от друга страна, съдът няма право да присъди разноски за възнаграждение в по-нисък от минималния размер, би могла да ограничи конкуренцията в рамките на вътрешния пазар по смисъла на член 101, параграф 1 ДФЕС.

Т.е. именно прилагането от съда с автоматизъм на фиксиран размер на възнаграждение, и то размер определен с Наредба на орган като ВАДвС/виж решението за статута, същността и устройството му/ води до ограничаване конкуренцията.

Що се касае до приложимостта на Наредбата за заплащането на правната помощ, съдът ясно е обосновал предпоставките поради които счита, а и е длъжен да счита, под риск от нарушение на ПЕС, Наредба № 1/2004г. за неприложима. Нещо повече – противно на изложеното, ако съдът не прецени служебно и не откаже служебно да обяви неприложимост на Наредба № 1/2004г. то същият ще постанови съдебен акт в нарушение на ПЕС, с което ще постави и съдът в хипотеза на потенциална отговорност по иск за вреди. Именно автоматичната неприложимост на Наредбата по отношение на адвокатите/а определяне размера на пазарен принцип и в съответствие с фактичката и правна сложност на спора/ през призмата на равнопоставеност между адвокат и юрисконсулт в хипотезата на чл.161 ДОПК, налага и обосновава и даденото разрешение. Всъщност съдът е приложил абсолютно същият подход и по отношение претеглята на ответника, отчитайки спецификите на двата вида процесуално представителство в светлината на тълкувателната практика на ВАС досежно осъществяването процесуално представителство свободно и по занятие и от името и за сметка на юридическо лице.

С оглед гореизложеното и на основание чл. 248, ал. 3 ГПК вр. чл. 144 от АПК, Административен съд София-град, 74 състав,

О П Р Е Д Е Л И:

ОТХВЪРЛЯ искането на Е. К. чрез адв. Д. за изменение на Решение № 14051 от 24.04.2025г. по адм. д. № 2227 по описа на АССГ за 2024г. в частта за разноските.

Определението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

ПРЕПИС от определението да се изпрати на страните.

Съдия: